

**Śp. ks. prof. dr hab.
Bogdan Cześz
(16.04.1944-31.12.2025)**

Ks. Paweł Wygralak

31 grudnia 2025 roku w Poznaniu, na swoim ukochanym Ostrowie Tumskim, zmarł ks. prof. dr hab. Bogdan Cześz. Był człowiekiem powszechnie znanym i szanowanym nie tylko w macierzystej archidiecezji poznańskiej, ale także w wielu innych kręgach Kościoła w Polsce, szczególnie jednak w środowisku polskich badaczy antyku chrześcijańskiego. Dał się poznać jako człowiek obdarzony wieloma talentami. Przede wszystkim jednak ceniliśmy jego jasność i precyzję wypowiedzi, umiejętność przystępnego wyjaśniania zagadnień teologicznych, a także pielęgnowania piękna języka polskiego. Wśród studentów Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu, a później Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu miał opinię jednego z najlepszych, ale też wymagających wykładowców.

Urodził się w czasie II wojny światowej, 16 kwietnia 1944 roku w Poznaniu, jako syn Franciszka i Zofii z d. Simieńskiej. Został ochrzczony w kościele pw. Matki Boski Bolesnej na poznańskim Łazarzu, z którym to kościołem przez kapłańską posługę był w różny sposób związany niemal do końca życia. W 1962 roku ukończył naukę w I LO im. Karola Marcinkowskiego, jednym z najlepszych liceów w stolicy Wielkopolski, i zdał egzamin dojrzałości. W tym samym roku został przyjęty do Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. Świecenia kapłańskie przyjął 23 maja 1968 roku z rąk ks. abp. Antoniego Baraniaka i został skierowany do posługi duszpasterskiej najpierw do Budzynia, a po dwóch latach do Żabikowa. Jednocześnie podjął studia licencjackie na nowo utworzonym Papieskim Wydziale Teologicznym i ukończył je w 1972 roku obroną pracy pt. „Idea jedności w Chrystusie jako Głowie wg św. Ireneusza (Ef 1,10)”. W tym samym roku został skierowany na studia specjalistyczne z teologii patrystycznej na Papieskim Uniwersytecie

Salezjańskim w Rzymie. Ukończył je w 1976 roku obroną pracy doktorskiej pt. „*Notio civitatis Dei apud Sanctum Irenaeum*”.

Po powrocie do Poznania pełnił posługę duszpasterską jako wikariusz najpierw w parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego i św. Floriana w Poznaniu, z zadaniem pomocy duszpasterskiej przy kościele Podwyższenia Krzyża Świętego, a następnie w rodzinnej parafii pw. Matki Boskiej Bolesnej. Obowiązki duszpasterskie łączył z pracą naukową i dydaktyczną, prowadząc zajęcia z języka łacińskiego i teologii patrystycznej najpierw w Diecezjalnym Seminarium Duchownym w Gościkowie-Paradyżu, a potem na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu. Zwolniony z pracy parafialnej 6 października 1983 roku został pracownikiem naukowo-dydaktycznym na poznańskiej uczelni teologicznej. Dzięki temu mógł w pełni poświęcić się pracy naukowej, czego owocem było przygotowanie rozprawy habilitacyjnej „*Związek Ducha Świętego z Kościołem w ujęciu św. Ireneusza i w interpretacji montanistycznej*”. Kolokwium habilitacyjne odbył na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, w 1988 roku uzyskując tytuł doktora habilitowanego. Czynnie włączył się w działalność administracyjną Papieskiego Wydziału Teologicznego, w którym pełnił najpierw funkcję prodziekana, a następnie w latach 1993-1996 – dziekana. W 1994 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym poznańskiej uczelni teologicznej. Tytuł profesora nauk teologicznych otrzymał w 1999 roku, tuż po wejściu Papieskiego Wydziału Teologicznego w struktury Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Był też członkiem Senatu UAM w Poznaniu. Wspominam go także jako bardzo aktywnego członka Rady Wydziału poznańskiej uczelni.

Należy podkreślić, że ks. prof. dr hab. Bogdan Cześn był wyjątkowo zaangażowany w rozwój patrologii w polskim środowisku teologicznym. W wyrazie uznania dla jego działań wybrano go na stanowisko prezesa Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej. Funkcję tę sprawował w latach 1983-1990. W tym czasie szczególnie zabiegał o podniesienie poziomu nauczania patrologii w seminariach duchownych w Polsce, a także o kształcenie nowej kadry naukowej. Angażował się również działalność wielu gremiów naukowych. Był m.in. członkiem Association Internationale d'Etudes Patristiques, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Komitetu Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk (2011-2015), a także ekspertem Narodowego Centrum Nauki.

Działalność organizacyjna i dydaktyczna nie przeszkodziła mu w rozwoju na polu badawczym ani w popularyzowaniu nauczania Ojców Kościoła. O zasługach na tym polu wspominał ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski, prezes Sekcji Patrystycznej, w liście kondolencyjnym

skierowanym do metropolity poznańskiego ks. abp. Zbigniewa Zielińskiego z okazji śmierci ks. prof. dr. hab. Bogdana Cześza, odczytanym w czasie uroczystości pogrzebowych: „W środowisku patrologów Ksiądz Profesor przyczynił się do pogłębienia pneumatologii i eschatologii wczesnochrześcijańskiej oraz doktryny św. Ireneusza z Lyonu. Tym zagadnieniom poświęcił wiele opracowań naukowych. Wykazywał się też Śp. Ksiądz Profesor dużym doświadczeniem dydaktycznym, studenci z zainteresowaniem słuchali jego wykładów, a uczestnicy konferencji krajowych i zagranicznych z uznaniem przyjmowali dobrze przygotowane przez Niego oraz przemyślane odczyty. Posiadał zdolność posługiwania się piękną polszczyzną, co podkreślali czytelnicy Jego opracowań, ale też i słuchacze głoszonych przez Niego kazań i rekolekcji”.

Oprócz działalności naukowej ks. prof. dr hab. Bogdan Cześz był zaangażowany w życie tak archidiecezji poznańskiej, jak i całego Kościoła w Polsce. W latach 1987-1999 pełnił funkcję archidiecezjalnego duszpasterza środowisk twórczych; w latach 1989-1996 przewodniczył Radzie Nadzorczej Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu; w latach 1992-1997 należał do Kolegium Konsultorów. W latach 2003-2010 był asystentem kościelnym Klubu Inteligencji Katolickiej; w latach 2019-2022 należał do Rady Programowej „Przewodnika Katolickiego” i „Radia Emaus”. Od 2010 roku pełnił funkcję konsultora w Komisji Nauki Wiary – Sekcji Nauk Teologicznych, od 2016 roku natomiast wchodził w skład Zespołu Ekspertów przy Delegacie KEP ds. egzorcystów w Polsce.

W dowód uznania za zaangażowanie i zasługi dla Kościoła w Poznaniu i w Polsce w 1992 roku został mianowany kanonikiem gremialnym Kapituły Metropolitalnej w Poznaniu, w której przez szereg lat obejmował urząd teologa kapitulnego, a w 2000 roku mianowano go prałatem honorowym jego świątobliwości. Ponadto metropolita poznański, ks. abp Stanisław Gądecki, odznaczył go w 2014 roku medalem „Optime Merito Archidioecesis Posnaniensis”.

Ks. prof. dr hab. Bogdan Cześz zmarł niespodziewanie wieczorem 31 grudnia 2025 roku. Wcześniej tego samego wieczoru koncelebrował jeszcze Mszę Świętą na zakończenie roku kalendarzowego. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 5 stycznia 2026 roku. Mszy Świętej w katedrze poznańskiej przewodniczył metropolita poznański, ks. abp Zbigniew Zieliński. Wraz z nim Eucharystię odprawiali biskup kaliski, Damian Bryl, ks. abp Stanisław Gądecki, ks. bp Grzegorz Balcerek, ks. bp Jan Głapiak, ks. bp Zdzisław Fortuniak, ks. bp Radosław Orchowicz z Gniezna, a także bardzo licznie zgromadzeni kapłani diecezjalni i zakonni. Środowisko patrystyczne reprezentowali prezes Sekcji Patrystycznej, ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski, ks. prof. dr hab. Marcin Wysocki

(KUL), dr Magdalena Józwiak oraz ks. prof. UAM dr hab. Michał Kieling. Kazanie wygłosił ks. prof. UAM dr hab. Paweł Wygralak. Po zakończeniu Mszy Świętej, w której uczestniczyło wielu wiernych świeckich, a także przedstawiciel Zakonu Bożogrobców, którego ks. prof. dr hab. Bogdan Cześz był członkiem, dalsze uroczystości pogrzebowe odbyły się na cmentarzu komunalnym na Miłostowie. W tej części uczestniczył prorektor UAM, prof. dr hab. Zbyszko Melosik, który pożegnał zmarłego Księdza Profesora w imieniu władz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Doczesne szczątki ks. prof. dr hab. Bogdana Cześza zostały złożone w grobie w kwaterze Kapituły Metropolitalnej Poznańskiej.

W ten sposób pożegnaliśmy człowieka, kapłana i patrologa, obok którego nie można było przejść obojętnie i któremu tak wielu zawdzięcza tak wiele. Cieszyliśmy się jego obecnością na corocznych zjazdach patrologów, docenialiśmy jego wiedzę i precyzję wypowiedzi, często też wspólnie żartowaliśmy. Będzie nam go bardzo brakowało. Towarzyszy nam jednak wiara w życie wieczne, którą Ksiądz Profesor wyraził w swoim duchowym testamencie. Prosił w nim, aby na jego płycie nagrobnej wyryto słowa z Ps 121: „Uradowałem się, bo mi powiedziano: Pójdziemy do domu Pana”. Dziękujemy za tak głęboką wiarę Księdza Profesora w życie wieczne i otaczamy Go naszą modlitwą.

Requiem aeternam dona ei, Domine, et lux perpetua luceat ei.